

SOSYAL PSİKOLOJİ

31.12.2025

ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS
PSİ 577
15. HAFTA

YENİ YIL KUTLAMALARINA SOSYAL PSİKOLOJİK BİR BAKIŞ

GİRİŞ

- Temel insan ihtiyaçlarını nasıl karşıladığı ve temel kuramlarla nasıl uyumlu olduğunu incelemek suretiyle Yeni Yıl kutlamalarını sosyal psikoloji perspektifiyle ele alabiliriz.
- Sosyal psikoloji açısından bakıldığında, Yeni Yıl kutlamaları bağlanma, kimlik güçlendirme ve varoluşsal güvence için ritüelleştirilmiş bir fırsat olarak hizmet ederler.
- Bu kutlamalar kültürel ve psikolojik çerçevelere derinlemesine yerleşmiştir, yenilenme, birlik ve kolektif amaç duygusu sunarlar.

<https://easy-peasy.ai/ai-image-generator/images/vibrant-new-year-celebration-fireworks-city-skyline>

SOSYAL AİDİYET İHTİYACI (BELONGINGNESS THEORY)

- Baumeister ve Leary'nin (1995) Aidiyet Hipotezi, insanların anlamlı sosyal bağlar kurma ve sürdürme konusunda içsel bir ihtiyaca sahip olduğunu ileri sürer.
- Bu ihtiyaç, devam eden bir ilişkisel bağ içinde sık, olumsuz olmayan etkileşimlere yöneliktir. Aidiyet hipotezine uygun olarak, insanlar çoğu koşulda kolayca sosyal bağlar kurar ve mevcut bağların çözülmesine direnir. Aidiyetin duygusal kalıplar ve bilişsel süreçler üzerinde çoklu ve güçlü etkileri olduğu görülmektedir. Bağlanma eksikliği sağlık, uyum ve refah üzerinde çeşitli olumsuz etkilerle bağlantılıdır. Mevcut kanıtlar, ait olma ihtiyacının güçlü, temel ve son derece yaygın bir motivasyon olduğu hipotezini desteklemektedir.
- Yeni Yıl kutlamaları genellikle arkadaşlar, aile veya topluluklarla bir araya gelmeyi içerir ve bu bağlantıları güçlendirme fırsatı sunar. Geri sayım, kadeh kaldırma ve kutlamaların kolektif ritüelleri aidiyet duygusunu artırır ve izolasyon hissini azaltır.

<https://www.thetimes.com/uk/article/new-years-eve-celebrations-around-the-world-5vr7bx6s5>

SOSYAL KİMLİK KURAMI (SOCIAL IDENTITY THEORY)

- Tajfel ve Turner'ın (1979) Sosyal Kimlik Kuramı, grup üyeliklerinin bireyin benlik kavramının bir parçası olduğunu açıklar.
- Bireyler, gruplardaki üyeliklerinden bir benlik değeri ve sosyal aidiyet duygusu üretirler ve böylece kendi grupları ve diğer gruplar arasında olumlu karşılaştırmalar yapmaya motive olurlar.
- Yeni Yıl kutlamalarına katılmak, bireylerin kültürel, ulusal veya küresel kimlikleriyle uyum sağlamalarına yardımcı olur. Bir yılın sonu ve bir diğerinin başlangıcının paylaşıldığı yeni yılı kutlama deneyimi, yakın kişisel bağları olmayan kişiler arasında bile bir birlik ve kolektif kimlik duygusunu güçlendirir.

<https://www.vectorstock.com/royalty-free-vector/round-friends-as-a-symbol-new-year-party-vector-27862126>

DEHŞET YÖNETİMİ KURAMI (TERROR MANAGEMENT THEORY)

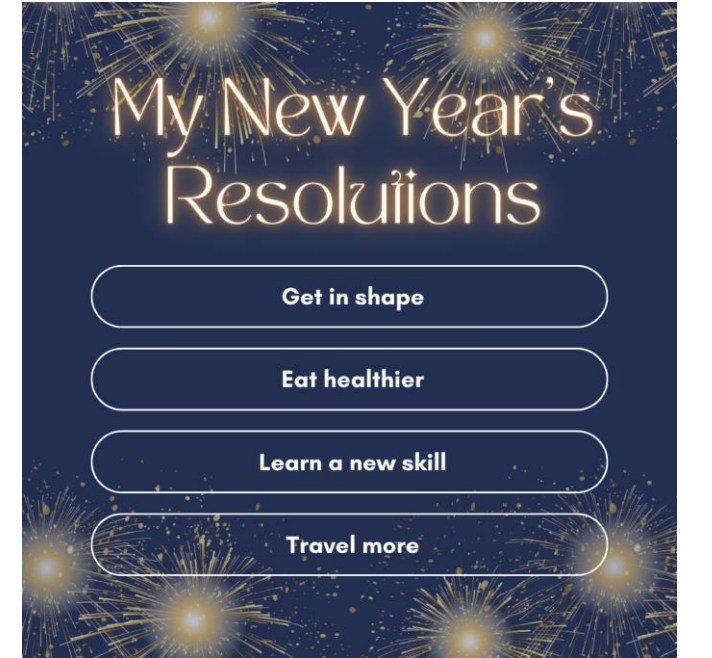
- Becker'in Dehşet Yönetimi Kuramına (1973) göre, kültürel ritüeller insanların ölümlülük hakkındaki varoluşsal kaygılarını yönetmelerine yardımcı olur.
- Ölüm korkusu, kültürel ve bilimsel çabaların arkasındaki birincil güçtür.
- Yeni Yıl kutlamalarıyla ilişkilendirilen sembolik yenilenme (yeni başlangıçları ve yeni fırsatları vurgulayarak) zamanın geçmesi ve ölümlülük korkusuna karşı psikolojik bir tampon sağlar. Geleneklere ve ritüellere katılmak, bireylerin gelecekleri üzerinde daha fazla kontrol sahibi hissetmelerine yardımcı olur.

<https://dalemkushner.com/blog/cleansing-and-renewal-rituals-for-welcoming-the-new-year/>

ZAMANSAL DÖNÜM NOKTALARI VE MOTİVASYON (YENİ BAŞLANGIÇ ETKİSİ) (FRESH START EFFECT)

- Dai, Milkman ve Riis (2014) tarafından yapılan araştırma, Yeni Yıl gibi zamansal dönüm noktalarının kendini geliştirmek için psikolojik motivasyon sağladığını öne süren yeni başlangıç etkisini vurgular. Bu dönüm noktaları, zamanın normal akışını bozarak insanların geçmiş davranışlarını değerlendirmelerine ve kişisel (diyet/spora başlama vb.) veya profesyonel gelişim (bir dil öğrenme/yeni girişimde bulunma vb.) için hedefler koymalarına olanak tanır.
- Bu dönüm noktalarının zamanın geçişini sınırladığı, her yıl birçok yeni zihinsel muhasebe dönemi yarattığı, bunların geçmişteki kusurları önceki bir döneme devrettiği, insanları hayatlarına genel bir bakış açısıyla bakmaya teşvik ettiği ve böylece ilham verici davranışları motive ettiği öne sürülüyor.
- Yeni Yıl kararları bu eğilimi teşvik edici bir zaman dilimi olarak görülüyor.

<https://www.healthbridgeinfo.com/post/a-fresh-start-making-new-years-resolutions-that-stick>

NORMATİF SOSYAL ETKİ (NORMATIVE SOCIAL INFLUENCE)

- Cialdini ve Goldstein'in (2004) normatif sosyal etki üzerine yaptığı çalışma, bireylerin sosyal kabul görmek için sıklıkla grup normlarına uyduğunu ileri sürmektedir.
- Bireyler sıklıkla başkalarının sosyal onayını kazanmak, onlarla ödüllendirici ilişkiler kurmak ve bu süreçte benlik saygılarını artırmak için daha bilinçli ve kasıtlı girişimlerde bulunurlar. Uyma davranışları bu yönde fırsatlar sunar.
- Yeni Yıl kutlamaları yaygın olarak kültürel bir norm olarak görülmektedir ve katılım genellikle kolektif deneyimin bir parçası olma arzusuyla yönlendirilir. Kişisel olarak Yeni Yılı önemsemeyen bireyler bile toplumsal beklentiler nedeniyle kutlamalara katılmak zorunda hissedebilir.

<https://www.britannica.com/topic/New-Year-festival>

YENİ YILIN BAŞLANGICI NEDEN BU KADAR ÖZEL BİR SEMBOLİZM TAŞIYOR?

- Neden dünyanın her yerinde yeni yılı kutlama etkinlikleri bu kadar yaygın?
- Bu kadar yaygın bir davranış, insanlarda içsel bir şeye, son derece anlamlı ve önemli bir şeye bağlı olmalı.
- Amaç sadece bir kutlama değil, aynı zamanda çoğunlukla tutmayı başaramadığımız yeni bir dizi kararı yerine getirme çabalarımızla ilgili olmalı.
- En güçlü motivasyonlarımızdan birinde, hayatta kalma motivasyonumuzda kök salmış olması mümkün.
- Yeni yıl kararları, gelecek rahatsız edici bir şekilde bilinmez olduğundan, gelecekte ne olacağını kontrol etme konusunda evrensel bir insan arzusu örneğidir. Ne olacağını bilmemek, kendimizi güvende tutmak için bilmemiz gerekenleri bilmediğimiz anlamına gelir. Bu endişe verici güçsüzlüğe karşı koymak için, kontrolü ele geçirmek için bir şeyler yaparız. Kararımızı tutup tutmamamız ve bu vaatleri yerine getirip getirmememiz bile önemli değildir. En azından bir anlığına bunlara bağlı kalmak, bize önümüzdeki belirsiz günler üzerinde daha fazla kontrol hissi verir.
- 2007 yılında İngiliz psikolog Richard Wiseman'ın yaptığı bir araştırmanın sonuçlarına göre, bir yıl boyunca takip edilen 3.000 kişiden %88'i hedeflerine ulaşamadı; ancak %52'si, kararlarını aldıklarında başaracaklarından emindi.

KOLEKTİF ETKİNLİKLER, RİTÜELLER VE DUYGULAR

- Özel kolektif ritüel etkinlikleri bireylerin duygusal durumlarını ve bir gruba olan bağlılıklarını yönetir ve etkiler.
- Bu tür etkinliklerde (örneğin mitingler, bayram kutlamaları, dini törenler) kişilerin deneyimlediği duygusal yoğunluk ne kadar büyükse, gruba olan bağlılıkları ve dayanışmaları da o kadar büyük olacaktır.
- Toplu ritüel olaylar, insanların bir topluma veya o toplum içindeki belirli bir gruba karşı paylaştıkları duyguları, bağları ve genel sadakati sıklıkla güçlendiren önemli, her yerde görülen toplumsal olaylardır.
 1. Bu etkinlikler, günlük sosyal aktivitelerden ayrı, belirgin bir sosyal aktivite olarak kabul edilir.
 2. Ritüeller düzenli bir şekilde (belirli bir zaman çizelgesi) gerçekleşir.
 3. Özel etkinlikler çeşitli biçimlerde stilize edilmiş aktiviteleri (bir araya toplanma, dans, yarışma vb.) içerir.
 4. Etkinlikler birden fazla aktörü içerir. İnsanlar arasında genellikle bu tür olayların kolektif olarak gerçekleştirildiğine dair bir inanç ve beklenti vardır.

<https://seatongue.com/blog/business/traditional-festivals-of-asia-celebrating-culture-and-heritage/>

RİTÜELLERDE KOLEKTİF DUYGULAR

- Kolektif duygular, grup bağlarının güçlendirilmesini (veya bozulmasını) etkiler.
- Paylaşılan uygulamalar ve etkinlikler (ister kutsal ritüeller isterse dünyevi toplumsal alışveriş olsun) fiziksel ve psikolojik "senkronizasyonun" kurulması ve kolektif coşkunun ve kolektif duyguların ortaya çıkması için yeterli koşullardır.
- Grup temelli duygu kuramları, kolektif duyguları açıklamak için öncelikle Sosyal Kimlik Kuramı'na (Tajfel & Turner, 1986) atıfta bulunur.
- Bir iç grupta özdeşleşme, kolektif duyguların ortaya çıkmasının tek yoludur.

<https://managementstudiesinsights.com/how-emotions-connect-people-to-society/>

DUYGUSAL SÜREÇLER, KOLEKTİF DAVRANIŞ VE TOPLUMSAL HAREKETLER

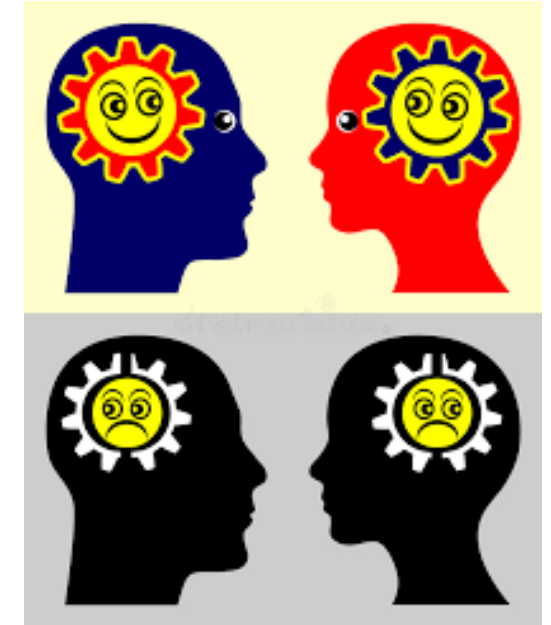
- Kolektif Coşku: Gösteriler, ritüeller, törenler, kutlamalar gibi toplu davranış durumlarında ortaya çıkan yoğun bir paylaşılan duygusal aktivasyon ve birlik duygusu hali.
- (...) ilk etkileri bireyleri bir araya getirmek, aralarındaki ilişkileri çoğaltmak ve onları birbirleriyle daha yakın kılmaktır. Bu gerçeikle, bilinçlerinin içerikleri değişir. (Durkheim, 1912/1915) (s. 348)
 1. Katılımcıların birlikte var olmaları ve etkileşimleri, bireysel bilincin yerini grup bilincine bıraktığı bilişsel bir değişim yaratır.
 2. Sonra, jestler, eylemler ve hareketler homojen hale gelerek kolektif duyguları besler.
 3. İfade edilen duyguların karşılıklı olarak güçlendirilmesi, duygusal birlik ve kolektif coşku yaratır.
- Kolektif bir toplantıya katılım, katılımcıların sosyal aidiyet duygusunu artırır. Duygularının karşılıklı uyarılması, jest ve hareketlerinin homojen olması, onların uyum içinde hissetmelerine yol açar.

<https://toursce.com/blog/new-years-eve-party-istanbul-2023-toursce/>

ALGILANAN DUYGUSAL SENKRONİZASYON

- Páez vd. (2015), kitlesel bir etkinlikte insanların diğer katılımcılarla çok yönlü bir senkronizasyon deneyimlediğini vurgulamıştır.
 1. Zamanı ve mekanı,
 2. ilgi alanlarını (örneğin, paylaşılan niyetler, hedefler, amaçlar),
 3. dikkat odağını (örneğin, kürsü, sahne, sunak, konuşmacı, lider),
 4. eylemleri (örneğin, jestler, hareketler, yürüyüş),
 5. ifadeyi (örneğin, şarkı söyleme, bağırma, cümleleri tekrarlama, müzik çalma, dans etme) ve
 6. paylaşılan ana verilen duygusal tepkileri paylaşırlar.
- Bu çeşitli senkronizasyon öğelerinin birleşik etkileri, katılımcıların benzer duygusal durumları deneyimlemesini teşvik eder, böylece bir kaynaşma veya birlik deneyimini besler.

<https://www.dreamstime.com/illustration/synchrony.html>

GRUP RİTÜELLERİNİN SOSYAL İŞLEVLERİ

- Ritüeller, türümüzün psikolojik olarak hazırlanmış, kültürel olarak miras alınmış, davranışsal göstergeleridir.
- Ritüeller, sosyal olarak belirlenmiş, grup sözleşmeleridir (Legare & Souza, 2012).
- Çeşitli işlevler için kültürler arasında yaygın olarak kullanılsa da bunların etki göstermesinin beklendiği net bir fiziksel mekanizma yoktur. Yani, ritüellere katılırken, davranışın odak noktası ürün yerine süreçtir.
- Ritüeller, grup yaşamıyla ilişkili adaptif sorunları şu şekilde çözer:
 - a. grup üyelerini belirleyerek
 - b. grup içi değerlere bağlılığı göstererek
 - c. sosyal koalisyonlarla iş birliğini kolaylaştırarak
 - d. sosyal grup uyumunu artırarak

<https://www.afriklens.com/ceremonies-and-rituals-dance-and-cultural-significance/>

YENİ YIL İNSANLIK İÇİN NEYİ SİMGELİYOR?

- Yeni Yıl, hem kültürel uygulamalara hem de bireysel deneyimlere dayanan, insanlar için birkaç önemli temayı ve psikolojik yapıyı sembolize eder.
- **Yeni Bir Başlangıç ve Yenilenme**
 - Yeni Yıl genellikle zamansal bir sıfırlama olarak görülür ve bireylere geçmiş hataları, pişmanlıkları ve başarısızlıkları geride bırakmaları için psikolojik özgürlük sunar. Bu, hem kişisel hem de sosyal olarak yenilenme fikriyle bağlantılıdır. Yeni Yıl gibi zamansal dönüm noktaları, insanların geçmiş benliklerini gelecekteki isteklerinden ayırmalarına yardımcı olur, hedef belirlemeyi ve kendini geliştirmeyi teşvik eder (Dai, Milkman ve Riis, 2014).
- **Umut ve İyimserlik**
 - Yeni Yıl, insanların yeni fırsatlar, başarılar ve olumlu değişiklikler için, daha iyi bir gelecek için umudu temsil eder. Bu iyimserlik, bireylerin hayatlarını iyileştirmeye adanmış kararlar da sıklıkla yansıtılır. Takvimin dönmesi, büyüme ve ilerleme potansiyelini ifade eder ve bireyleri hedeflerine ve isteklerine odaklanmaya teşvik eder.

YENİ YIL İNSANLIK İÇİN NEYİ SİMGELİYOR?

➤ **Tefekkür (reflection) ve Süreklilik**

- Yeni Yıl, geçmişe dair düşünme (tefekkür) zamanıdır; başarılar, başarısızlıklar ve öğrenilen dersler. Zamanın geçişini vurgularken hayatın sürekliliğini sembolize eder. Bu dönemde tetiklenen nostalji, varoluşsal bir işlev görür ve bireylerin geçmişlerinden anlam çıkarırken geleceğe bakmalarına yardımcı olur (Sedikides, C., Wildschut, T., & Baden, D. (2004). Nostalgia: Conceptual Issues).

➤ **Sosyal Birlik ve Bağlantı**

- Yeni Yıl kutlaması, grup ortamlarında deneyimlenen ortak bir duygusal enerji olan kolektif coşkuyu teşvik eder. Kültürel veya coğrafi farklılıklara bakılmaksızın, insanların kutlama için bir araya gelmesiyle insanlığın evrensel bağlantısını sembolize eder. Topluluk ritüellerine katılmak, sosyal bağları güçlendirir ve grup kimliğini pekiştirir (Tajfel & Turner, 1979).

➤ **Kültürel ve Geleneksel Süreklilik**

- Yeni Yıl, bireyleri paylaşılan geleneklere ve ritüellere bağlayan kültürel bir araç görevi görür. Bu sembolizm, genellikle nesiller boyunca aktarılan kültürel değerlerin ve uygulamaların korunmasında derin köklere sahiptir. Yeni Yıl kutlamaları gibi ritüeller, toplumsal normları ve kültürel mirası güçlendirmeye yardımcı olarak zaman içinde sürekliliği sağlar.

YENİ YIL İNSANLIK İÇİN NEYİ SİMGELİYOR?

➤ Zaman ve Ölüm Üzerinde Kontrol

- Yeni Yılı kutlamak, insanların zamanın soyut ve kontrol edilemez doğasına düzen getirmesine yardımcı olur. İnsanlığın zamanın ve yaşam döngülerinin geçişini yönetme ve anlama çabasını sembolize eder. Yeni Yıl kutlamaları gibi ritüeller, sürekliliği sembolize ederek varoluşsal güvence sağlar ve böylece ölümle ilişkili kaygıyı azaltır (Greenberg, Pyszczynski ve Solomon, 1986).

➤ Minnettarlık ve Sonlandırma (closure)

- Yeni Yıl, geçen yılın zorluklarından ve başarılarından sağ çıkmanın minnettarlığını temsil eder ve çözülmemiş sorunlar için duygusal bir kapanış (sonlandırma) sunar. Bu dönemde minnettarlık ve kapanış, bireylerin iyi oluşunu artırır ve bir tatmin duygusunu teşvik eder.
- Bir başka deyişle, insanlar için Yeni Yıl, bir tarih değişikliğinden çok daha fazlasıdır. Yenilenmeyi, umudu, tefekkürü ve bağlantıyı simgeler. Bireyleri sosyal gruplarına, geleneklerine ve kültürel uygulamalarına bağlarken, aynı zamanda zaman ve kişisel gelişim üzerinde bir kontrol duygusu da verir.

ACABA İNSANLAR NOEL VE YENİ YILI KARIŞTIRIYOR OLABİLİR Mİ?

- İnsanların Noel ve Yeni Yıl'ı karıştırmaları mümkündür, özellikle de her ikisinin de yaygın olarak kutlandığı ve birbirine yakın gerçekleştiği kültürlerde. Ancak, karışıklık genellikle farklı amaçlarının yanlış anlaşılmasından ziyade örtüşen geleneklerden, paylaşılan sembollerden ve şenlikli atmosferden kaynaklanır.
- Noel ve Yeni Yıl amaç olarak farklı olsa da (Noel dini ve ailevi geleneklere odaklanırken, Yeni Yıl yenilenme ve özlemlere odaklanır) ortak şenlik unsurları ve yakınlıkları, ikisinin genellikle birleştirilmesine yol açar. Eğitim ve kültürel farkındalık, bu iki kavram arasındaki ayrımın korunmasına yardımcı olabilir.
- **Zamansal Yakınlık:** Noel (25 Aralık) ve Yeni Yıl (1 Ocak) birbirinden bir hafta arayla gerçekleşir ve bu da uzun bir tatil sezonu yaratır. Bazı kültürlerde bu iki tarih, tek bir şenlik döneminde birleştirilir ve bu da ayırt etmeyi zorlaştırır.
- **Paylaşılan Temalar:** Hem Noel hem de Yeni Yıl neşe, kutlama, birliktelik ve yenilenmeyi vurgular ve bu da bazı tematik örtüşmelere yol açar. Noel, daha çok dini, ailevi ve kültürel geleneklere odaklanırken Yeni Yıl; yenilenme, umut ve gelecek için hedefler belirlemeye odaklanır. Temel anlamları farklı olsa da bağlantı ve pozitifliğe olan ortak vurguları bazı insanlar için çizgileri bulanıklaştırabilir.

ACABA İNSANLAR NOEL VE YENİ YILI KARIŞTIRIYOR OLABİLİR Mİ?

- **Ticari Etkiler:** Medya genellikle Noel ve Yeni Yılı büyük bir "tatil sezonu" nun parçası olarak sunar ve benzer süslemeler (ışıklar, şenlikli renkler, kutlamalar) ve pazarlama kampanyaları kullanır. Bu ticari durum, her iki zamanın ayrımını bulanıklaştırabilir.
- **Kültürel Çeşitlilikler:** Noel'in önemli bir dini veya kültürel bayram olmadığı ülkelerde, insanlar Yeni Yıl'a benzer şekilde, genellikle daha çok seküler veya sosyal bir etkinlik olarak kutlamalar yapar. Örneğin, Japonya'da Noel büyük ölçüde seküler bir kutlamadır ve Yeni Yıl (Shogatsu) kültürel açıdan daha önemli bir bayramdır, ancak her ikisi de aileye ve şenliğe odaklanır. Kültürel çeşitlilikler de bu iki kavramın iç içe geçmesine neden olabilir.
- **Dini veya Tarihsel Bağlam:** Laik veya çok kültürlü ya da Hristiyanlığı benimsemeyen bireylerin bulunduğu toplumlarda, Noel'e dini bir atıf yapılmadığı için, Yeni Yıl kutlamalarını sosyal ve kolektif bir etkinlik olarak görme eğilimi daha yüksektir.

ÇAM AĞACI SEMBOLİZMİ

https://www.freepik.com/free-photo/pine-tree-with-christmas-decorations_950928.htm

- Yaygın olarak "Noel ağacı" olarak kullanılan ve bazı kültürlerde sıklıkla Yeni Yıl kutlamalarıyla ilişkilendirilen çam ağacı, önemli sembolik ve psikolojik değere sahiptir. Ağacı donatmak/süslemek yalnızca dekoratif bir eylem değildir, aynı zamanda çeşitli sosyal ve psikolojik işlevlere de hizmet eder.
- **Her daim Yeşil:** Çam ağacı, her dem yeşil olduğu için dayanıklılığı, ölümsüzlüğü ve sürekliliği sembolize eder. Yeni Yıl ve Noel'de kullanımı, tarihsel olarak kıtlık ve zorluklarla ilişkilendirilen bir mevsim olan kış aylarında umut ve yenilenmeyi iletir. Bu ağaç, insanlara hayatın devamlılığını ve yenilenmesini hatırlatır ve yeni başlangıçlar ve kalıcı güç temalarıyla uyumludur.
- **Ritüeller ve Toplu Kimlik:** Bir çam ağacını süslemek, aidiyet duygusunu besleyen ve sosyal bağları güçlendiren ortak bir ritüeldir. Ağaç süsleme gibi kolektif geleneklere katılmak grup kimliğini güçlendirir (Sosyal Kimlik Kuramı; Tajfel & Turner, 1979). İnsanlar bu ortak uygulama aracılığıyla ailelerine, kültürel miraslarına veya hatta daha geniş bir toplumsal gruba bağlı hissederler.

ÇAM AĞACI SEMBOLİZMİ

- **Yaratıcılığın ve Kişisel Kimliğin İfadesi:** Bir ağacı süslemek, bireylerin dekorasyon seçimleri, renkler ve süsler aracılığıyla yaratıcılıklarını ve kişisel tercihlerini ifade etmelerine olanak tanır. Yaratıcılık ve özerklik içeren aktiviteler içsel motivasyonu ve duygusal refahı artırır (Öz Belirleme Kuramı; Ryan ve Deci, 2000). Bir ağacı süslemek, bireylere bir etki ve kendini ifade etme duygusu sağlar.
- **Aile Bağları ve Duygusal Bağlantı:** Ağaç süsleme, özellikle aile bağlarını destekleyen bir grup aktivitesidir. Paylaşılan anılar yaratmak ve duygusal bağları güçlendirmek için bir ortam haline gelir. Ağaç süslemek gibi paylaşılan ritüeller, aile üyeleri arasındaki güvenli bağlanma bağlarını güçlendirerek duygusal istikrar ve rahatlık sunar (Bağlanma Kuramı; Bowlby, 1969).

ÇAM AĞACI SEMBOLİZMİ

- **Nostalji ve Gelenek:** Ağacı süslemek nostalji ve nesiller boyunca aktarılan geleneklerin devamlılığıyla bağlantılıdır. Süslemeler genellikle duygusal değer taşır, aile tarihini veya kültürel mirası sembolize eder. Ritüeller sırasında yaşanan nostalji, yaşamda bir devamlılık ve anlam duygusu yaratarak psikolojik iyi oluşu artırır (Sedikides ve diğerleri, 2004).
- **Mevsimsel Stresle Başa Çıkma:** Bir ağacı süsleme eylemi, genellikle stres ve yalnızlık ilişkilendirilen bir mevsimde başa çıkma mekanizması olarak hizmet edebilir. Sürecin kendisi sakinleştiricidir ve odaklanmayı ve rahatlamayı teşvik eden yapılandırılmış bir aktivite sağlar. Fredrickson'ın (2001) Olumlu Duyguları Genişletme ve İnşa Etme Kuramı'na göre olumlu duygular içerisindeki insanların düşünce ve hareket olanakları genişler, çevreleri ile etkileşimi, yeni hedefler belirleme, insanlarla etkileşime girme ve çevrelerine yaklaşma olanakları artar. Ağaç süslemeyle ilişkili olumlu duygusal deneyimler, bir bireyin zihniyetini genişletmeye ve psikolojik dayanıklılık oluşturmaya yardımcı olur.

<https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Frafilar/family-giant-christmas-tree>

ÇAM AĞACI SEMBOLİZMİ

- **Umut ve Yenilenmenin Sembolü:** Birçok kişi için ağaç aynı zamanda yeni bir başlangıcı temsil eder ve Yeni Yıl kutlamalarıyla uyumludur. Ağaçları ışıklar ve süslerle süslemek, özellikle karanlık kış aylarında kişinin hayatına ışık ve umut getirmeyi sembolize eder. Yaprak dökmeyen ağaç gibi yaşam ve yenilenme sembollerini içeren ritüeller, zaman, ölümlülük ve gelecek hakkındaki varoluşsal kaygıyı yönetmeye yardımcı olur (Dehşet Yönetimi Kuramı; Greenberg, Pyszczynski ve Solomon, 1986).
- **Sosyal Normlar ve Uygunluk:** Çam ağacı süslemenin norm olduğu toplumlarda, insanlar kişisel önem taşımasa bile, katılmaya sosyal olarak zorunlu hissedebilirler. Bu davranış, sosyal kabul ve uygunluk ihtiyacıyla uyumludur (Normatif Sosyal Etki; Cialdini & Goldstein, 2004).
- Sosyal psikoloji açısından, bu aktivite grup kimliğini güçlendirir, duygusal rahatlık sağlar ve kültürel normlarla uyumludur, bu da çam ağacı süsleme etkinliğini Yeni Yıl kutlamalarının anlamlı bir parçası haline getirir.

https://www.freepik.com/premium-ai-image/illustration-beautiful-christmas-tree-decorated-with-lights-gifts-pine-tree-christmas_34364122.htm

TÜRK KÜLTÜRÜNDE ÇAM AĞACININ ÖNEMİ

- Çam ağacı, her dem yeşil bir ağaç olup Türk kültüründe yaşamı, ölümsüzlüğü ve sürekliliği simgeler. Sert kışlar boyunca süren yeşilliği, onu eski şamanik uygulamalarda ve ritüellerde kutsal bir sembol haline getirmiştir.
- Türk halkının inanç sistemi ağaçsız düşünülemez. Masallarda ve destanlarda bile ağaçla ilgili inançlardan bahsedilir, birçok ağaç türü kutsal kabul edilir. [Sadıgli, P. (2024). The Cult of Tree in the Culture of the Turkic Peoples. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 11 (2), 1280-1288, <https://doi.org/10.46868/atdd.2024.744>]
- **Yaşam ve Doğayla Bağlantı:** Orta Asya Türk geleneklerinde, ağaçlar, özellikle her dem yeşil ağaçlar, dünyevi alem ile ilahi veya ruhsal dünya arasında köprüler olarak görülmüştür. Genellikle "yaşam ağacı" (Avrasya'nın daha geniş mitolojilerinde bulunan bir sembol) olarak kabul edilirlerdi.
- **Dünya Ağacı (Ulu Kayın):** Türk kozmolojisinde, çam ağacı aynı zamanda Dünya Ağacı veya Hayat Ağacı'nı (Bay Terek) temsil ederdi; bu, gökleri, yeri ve yeraltı dünyasını birbirine bağlayan varoluşun merkezi bir sütunudur. Doğurganlığı, yenilenmeyi ve kozmik dengeyi sembolize ederdi.

TÜRK DÜNYASINDA HAYAT AĞACI

- Tarih öncesi çağlara uzanan yaşam ağacı evrensel bir motiftir. Türk topluluklarında Ulukayın, Paykaygın, Bayterek ve Aal Luuk Mas adlarıyla bilinen hayat ağacı, genellikle dokuz kollu kayın ağacı biçiminde, bazen de yedi veya sekiz kollu çam veya kavak ağacı biçiminde tasvir edilmektedir.
- Börküt, Merküt ve Öksökö olarak bilinen dev bir kartalın yaşam ağacının üstünde yaşadığına inanılır.
- Kökleriyle yeraltını kavrayan hayat ağacı, dallarıyla gökyüzünü tutar ve gövdesiyle bu parçalar arasında iletişimi sağlar. Bir mite göre, insanların ruhları doğmadan önce hayat ağacının dallarında bekler.
- Bu ruhlar, sahipleri doğduğunda şamanlar aracılığıyla ait oldukları bedene yönlendirilir. Doğumdan önce hayat ağacının dallarında kuş gibi bekleyen ruhlar, öldükten sonra Uçmag'a* kuş gibi uçarlar.
- Ağaçtaki her insan için kader ağacı olarak da adlandırılan bir yaprak vardır. Herkesin kaderi, kendilerine ait olan yaprağın üzerine yazılmıştır. Yaprak ancak kişinin ölümüyle düşer.

TÜRK DÜNYASINDA HAYAT AĞACI

- Hayat ağacı, Türk kültüründe ve süsleme sanatında eski çağlardan beri sevilen motiflerden biridir.
- Hayat ağacı motifleri, İslam'a geçen Türk topluluklarında da popülerliğini sürdürdü. Sivas'taki Gök Medrese, Erzurum'daki Çifte Minareli Medrese ve Ağrı'daki İshak Paşa Sarayı motifleri en önemli örneklerdir.
- Benzer geometrik ağaç motiflerine madeni paralarda, halı ve kilimlerde de rastlanmaktadır.

[HTTPS://ULUKAYIN.ORG/THE-TREE-OF-LIFE-IN-TURKIC-COMMUNITIES-WITH-ITS-CURRENT-EFFECTS/#GOOGLE_VIGNETTE](https://ulukayin.org/the-tree-of-life-in-turkic-communities-with-its-current-effects/#GOOGLE_VIGNETTE)

TÜRK İŞLEME SANATINDA HAYAT AĞACI MOTİFİ VE UYGULAMALARI Dilek TÜM CEBECİ

Uygur Türkleri hayat ağacının altında. Bezeklik Mağaraları (9. ve 11. yüzyıllar arasında)

SİVAS GÖKMEDRSE <https://www.mirathaber.com/turk-mimarisinde-hayat-agaci-motifi/>

Çuvaşistan arması ve bayrağı 26

NARDUGAN FESTİVALİ: IŞIK VE YAŞAMIN KUTLANMASI

- **Nardugan Festivali**, Güneş'in yeniden doğuşunu ve ışığın karanlığa karşı zaferini simgeleyen kış gündönümüyle ilişkilendirilen eski bir Türk kutlamasıdır. Birçok modern Yeni Yıl veya Noel geleneğinden önce geldiğine inanılır ve Orta Asya'daki Türk halkları tarafından yaygın olarak kutlanırdı.
- **Nardugan'ın Temel Unsurları:**
 - Etimoloji: "Nar", eski Türk dillerinde "güneş" veya "ateş" anlamına gelir ve "Dugan", "doğmuş" veya "doğum" anlamına gelir. Birlikte, "Nardugan" "Güneş'in Doğuşu" anlamına gelir.
 - Sembolizm: Gündüzün en kısa ve gecenin en uzun olduğu kış gündönümü, Güneş'in ölümü ve yeniden doğuşu olarak görülüyordu. Bu noktadan itibaren günler uzar ve umut ve yenilenmeyi sembolize eder.
- Her dem yeşil ağaç, genellikle Nardugan kutlamalarının merkezinde yer alan dayanıklılık ve canlılığın sembolü haline geldi.
- **Ritüeller:**
 - Bir çam ağacını süslemek: İnsanlar, doğaya saygı göstermenin ve bolluk ve mutluluk umudunu ifade etmenin bir yolu olarak, modern Noel ağaçlarına benzer şekilde, çam ağaçlarını süsler, kurdeleler ve dileklerle süslerdi.
 - Ateş ve mum yakmak: Güneş'in dönüşünü kutlamak için, katılımcılar sıcaklığı, ışığı ve Güneş'in yeniden doğuşunu simgelemek için ateşler yaktılar.
 - Hediye vermek: İyi niyet ve bereket simgelerini paylaşmak, topluluğu ve minnettarlığı vurgulayan festivalin bir parçasıydı.
 - Şenlikler: Şölen, dans ve şarkı söylemek Nardugan kutlamalarının merkezindeydi. Aileleri ve kabileleri yılın dönümünü kutlamak için bir araya getiren toplumsal bir etkinlikti.

NARDUGAN FESTİVALİ: IŞIK VE YAŞAMIN KUTLANMASI

- Nardugan'ın ritüelleri ve sembolizmi, çağdaş Noel ve Yeni Yıl kutlamalarıyla çarpıcı benzerlikler taşımaktadır.
- Türkler için Nardugan, atalarının köklerine ve kültürel miraslarına bir bağlantı sunar. Doğanın, toplumsal uyumun ve zaman döngülerinde anlam bulma arzusunun önemini vurgular.
- Nardugan'ı canlandırma çabaları, Türk kimliğini ve kadim gelenekleri keşfetme ve koruma konusundaki artan ilgiyi yansıtır.
- Göçler sonrası farklı dinlerin zaman içinde tercih edilmiş olmaları gibi birçok etken bu kutlamaların yavaş yavaş yok olmasına sebep olmuştur. Kültürlerin yok olmaması adına Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı Gündoğan beldesinde 2010 yılından itibaren şenlik havasında kutlanılmaya başlayan Nardugan bayramı, yöre halkı tarafından her sene tekrarlanmaktadır.
[Aryol, Hakan (2022). İslamiyet Öncesi Türk Gelenekleri: Nardugan Bayramı Örneği, *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, Sayı: 2022/20, s. 64-69.]

AYAZ ATA

- Nardugan Bayramı, karanlık ve aydınlığın 3 günlük savaşı olarak kabul edilen 22 Aralık günü gün ışığı ile başlayan, 24 Aralık akşamına kadar süren yıl döngüsü kutlamasıdır.
- Türkler, 22 Aralık öncesinde bu bayrama hazırlanmak için evlerini ve yaşadıkları yerleri temizlerler, yeni ve temiz elbiseler giyerlerdi.
- Türkler'de bugün Tanrı Ülgen'e sunulmak üzere hediye hazırlanır ve en yüksek tepede akçam ağacı altında dualar ederek hediyelerini buraya bırakırlardı. Bu olay gerçekleşirken bölgenin en bilge ve yaşlı kişisi en görkemli elbiselerini giyerek bu törene liderlik ederdi.
- Hatta Ayaz Ata'nın yaşlı olmasından dolayı ona yardımcı olarak torunu yaşında bir kızın yardımcı olduğudur. Ritüellerde bu kız gerçekten kızı veya torunu olabileceği gibi kızı/torunu yok ise torunu yaşında birisinin yardımcı olarak görevlendirilmesidir.

<https://onedio.com/haber/turklerin-yeni-yili-kutladigi-nardugan-bayrami-nedir-ne-zaman-kutlanir-nardugan-bayraminda-ne-yapilir-1114717>

- Bu törende kadınlar önceden bezler hazırlayarak tören sırasında akçam ağacına bağlarlardı.
- Bu bezler veya ipler genelde koyun/keçi yününden yapılırdı. Bu bezlerde motif olarak da hayat ağacı işlenirdi.
- Türklerdeki bu gelenek, İslamiyet'in kabulünden sonra evliyalar veya önemli insanların mezarlarına veya bu mezarların yakınındaki ağaçlara bezler bağlanması şeklinde devam etmiştir.
- Günümüzde İslam kültürüyle yetişenler için yılbaşı kutlaması, Hristiyanlık geleneği olarak görülmektedir. Fakat Türklerde hayat ağacı kültürünün yaygın olarak kullanıldığını düşündüğümüzde, Türklerin yeni yıl kutlamalarının Hristiyanlıktan çok daha eskiye dayandığını söyleyebiliriz.

SANTA CLAUS (NOEL BABA)

- Noel kutlamalarının merkezi bir figürü olan Noel Baba, Hristiyan geleneklerini, folkloru ve modern ticari etkileri harmanlayan karmaşık bir tarihe sahiptir.
- **1. Tarihsel Kökenler:** Aziz Nikola
- Noel Baba büyük ölçüde günümüz Türkiye bölgesinden 4. yüzyılda yaşamış Hristiyan piskopos Myra'lı Aziz Nikola'dan esinlenmiştir.
- Cömertliği ve mucizeleriyle bilinen Aziz Nikola, özellikle yoksullara hediye vermesiyle, ihtiyaç sahiplerinin ayakkabılarına gizlice para koymasıyla kutlanırdı.
- 6 Aralık'taki bayram günü, birçok Avrupa ülkesinde bağış ve hayır günü haline geldi.
- İsmi Dönüşümü:
- Hollandalılar, "Aziz Nikola"dan türetilen "Sinterklaas" geleneğini Amerika'ya getirdiler.
- Zaman içinde, isim İngilizce konuşulan kültürlerde "Santa Claus"a dönüştü.

<https://santaclausvillage.info/news/santa-claus-is-on-his-way-event-in-santa-claus-village-23rd-december/>

2. Pagan Etkileri

- Noel Baba'nın unsurları Hristiyanlık öncesi pagan geleneklerinden de esinlenmiştir:
- Yule ve Odin (İskandinav Mitolojisi):
- Kış gündönümü sırasında, İskandinav mitolojisi uçan bir ata binen ve insanlara hediyeler getiren bir tanrı olan Odin'i tasvir etmiştir ve bu da Noel Baba'nın imajını etkilemiştir.
- Saturnalia (Roma Festivali):
- Roma'daki Saturnalia festivali, daha sonra Noel geleneklerine dahil edilen hediye verme ve ziyafetleri içeriyordu.

SANTA CLAUS (NOEL BABA)

<https://rivercitybangkok.com/santa-claus/>

- **3. Modern İmaj Çalışmaları:** Noel Baba'nın kırmızı elbiseli neşeli, sakallı bir adam olarak modern imajı yüzyıllar boyunca şekillendi:
- Washington Irving ve Clement Clarke Moore: Washington Irving'in Knickerbocker's History of New York (1809) adlı eseri, Hollanda etkisindeki bir Noel Baba figürünü popülerleştirdi.
- Clement Clarke Moore'un "Aziz Nikolaos'tan Bir Ziyaret" (1823) adlı şiiri, "Noel'den Önceki Gece" olarak da bilinir, Noel Baba'yı ren geyiklerinin çektiği bir kızakta seyahat eden tombul, neşeli bir figür olarak tasvir eder.
- Thomas Nast'ın İllüstrasyonları: 19. yüzyılın sonlarında, Amerikalı illüstratör Thomas Nast, Kuzey Kutbu atölyesi de dahil olmak üzere, Harper's Weekly için Noel Baba'nın modern imajını sağlamlaştıran bir dizi çizim yarattı.
- Coca-Cola'nın Etkisi: 1930'larda sanatçı Haddon Sundblom'un Coca-Cola reklamlarında Noel Baba, bugün tanıdığımız neşeli, kırmızı elbiseli figür olarak resmedilmiş ve bu imaj popüler kültürde sağlamlaştırılmıştır.

SANTA CLAUS (NOEL BABA)

■ 4. Noel Geleneklerindeki Rolü:

- Noel Baba, cömertlik, neşe ve aile merkezli şenliklerin ruhunu temsil ederek Noel'in sembolü haline geldi:
- Hediye Verme: Kış mevsiminde hediye vermenin hem Hristiyan hem de pagan geleneklerini yansıtır.
- Çocukluk Büyüsü: Noel Baba'nın hediye getiren kişi olarak rolü masumiyet, hayal gücü ve hayreti vurgular ve Noel'i çocuklar için özellikle büyülü hale getirir.
- Küresel Cazibe: Noel Baba'nın laik imajı, onun dini sınırları aşmasına ve tatil sezonunun evrensel bir sembolü olmasına olanak sağladı.

■ 5. Eleştiri ve Kültürel Çeşitlilikler:

- Ticarileştirme:
- Bazıları, Noel Baba'nın Noel'in dini anlamını gölgede bıraktığını ve onu tüketici odaklı bir tatile dönüştürdüğünü savunuyor.
- Kültürel Çeşitlilikler:
- Farklı ülkelerde, Noel Baba farklı biçimler alır:
- Noel Baba-Father Christmas (İngiltere): Noel Baba'ya benzer, ancak daha eski kökenlere sahip, neşeye ilişkilendirilen bir figür.
- Père Noël (Fransa): Noel Baba'nın muadili, Père (Peder) Fouettard eşliğinde genellikle yaramaz çocukları cezalandıran.
- Ded Moroz (Baba Don) (Rusya): Torunu Snegurochka (Kar Kız) ile birlikte hediyeler dağıtan bir Slav versiyonu.

NOEL BABA NEYİ SEMBOLİZE EDİYOR?

➤ Noel Baba, cömertlik, ahlaki davranış, kültürel birlik ve paylaşılan mitlerin gücü temalarını bünyesinde barındıran ve sosyal psikoloji açısından zengin bir semboldür.

■ 1. Cömertlik ve Özgecilik Sembolü

- Noel Baba, cömertliği, nezaket ve verme eylemlerini teşvik ederek prososyal davranış fikrinin bir örneğidir.
- **Sosyal Değişim Kuramı** (Blau, 1964) : İnsanlar, ilişkilerin karşılıklı olduğunu ve özgeciliğin sosyal bağları güçlendirdiğine olan inancı taşırlar.
- **Özgecilik İçin Rol Modeli**: Noel Baba'nın efsanevi eylemleri, çocukları ve yetişkinleri nazik ve özverili davranmaya teşvik ederek cömertlik kültürünü teşvik eder.

■ 2. Normatif Davranışın Güçlendirilmesi

- Noel Baba, ahlaki sosyalleşme kavramıyla bağlantılıdır ve bireylere, özellikle çocuklara, iyi davranışın önemini öğretir.
- **Sosyal Öğrenme Kuramı** (Bandura, 1977): Noel Baba, çocukların iyi davranışların olumlu sonuçlara (hediyeler) yol açtığını, kötü davranışların ise "yaramazlar listesine" girebileceğini öğrendikleri ödül temelli öğrenme için bir model görevi görür.
- **Normatif Etki**: Ebeveynler ve toplum, Noel Baba'yı kültürel beklentilere uyumu sağlayarak davranış normlarını güçlendirmek için kullanır.

(Naughty or nice – does Santa inspire better behaviour in children?)

NOEL BABA NEYİ SEMBOLİZE EDİYOR?

3. Kolektif Kimlik ve Kültürel Uyum: Noel Baba, ortak ritüeller ve inançlar aracılığıyla çeşitli grupları bir araya getirerek paylaşılan bir kültürel kimlik oluşturur. [Thompson, W.E., Hickey, J.V. Myth, identity, and social interaction: Encountering Santa Claus at the mall. *Qual Sociol* 12, 371–389 (1989). <https://doi.org/10.1007/BF00989398>]

- **Sosyal Kimlik Kuramı** (Tajfel ve Turner, 1979): Noel Baba ile ilgili etkinliklere katılarak, bireyler kültürel veya toplumsal bir grubun üyeleri olarak kimliklerini güçlendirir, birliği ve katılımı teşvik eder.
- **Kolektif Coşku** (Durkheim, 1912): Noel Baba'yı çevreleyen paylaşılan heyecan ve sevinç, topluluklar içinde duygusal bağlar oluşturarak birliktelik hissini artırır.

- **4. Paylaşılan Mitlerin Gücü:** Noel Baba, hayata anlam ve yapı kazandıran paylaşılan anlatılara duyulan evrensel insan ihtiyacını sembolize eder.
- **Sembolik Etkileşimcilik:** Noel Baba'nın imajı ve ilişkili ritüeller, insanların nezaket, umut ve aile sevgisi gibi değerleri ilettiği semboller olarak işlev görür.
- **Dehşet Yönetimi Kuramı** (Greenberg vd., 1986): Neşe ve sürekliliğe odaklanan Noel Baba miti, hayatın olumlu ve döngüsel yönlerini vurgulayarak insanların varoluşsal korkularını yönetmelerine yardımcı olur.

NOEL BABA NEYİ SEMBOLİZE EDİYOR?

- **5. Çocukluk Büyüsü ve Hayal Gücü:** Noel Baba, özellikle çocuklar için yaratıcılığı, hayal gücünü ve hayret duygusunu teşvik etmede güçlü bir figürdür.
- **Gelişim Psikolojisi:** Noel Baba'ya inanmak, çocukları fanteziyi gerçeklikle uzlaştırmaya teşvik ederek hayal gücünü harekete geçirir ve bilişsel gelişimi destekler.
- **Duygusal İyi Oluş:** Noel Baba ile ilişkilendirilen neşe ve beklenti, duygusal dayanıklılığa katkıda bulunur, değerli anılar yaratır ve olumlu çağrışımları güçlendirir.

(<https://appliedworldwide.com/symbols-of-christmas-through-the-lens-of-symbolic-interactionism/>)

- **6. Umut ve Pozitifliğin Sembolü:** Noel Baba'nın her yıl tutarlı, değişmeyen varlığı, güvenilirliği ve iyimserliği sembolize eder.
- **Psikolojik Dayanıklılık:** Zor zamanlarda, Noel Baba figürü bir umut ışığı görevi görür ve insanlara nezaket ve neşenin kalıcı gücünü hatırlatır.
- **Mevsimsel Duygusal Başa Çıkma:** Noel Baba ile ilişkilendirilen şenlikli atmosfer, neşe ve bağlantıya odaklanarak kış hüznünü hafifletmeye yardımcı olur.

(<https://www.psychologytoday.com/intl/blog/of-leaders-and-traits/202412/what-santa-can-teach-us-about-personality#>)

NOEL BABA NEYİ SEMBOLİZE EDİYOR?

- **7.Ticarileştirme ve Sosyal Etki:** Noel Baba aynı zamanda tüketim ve hediye verme etrafındaki toplumsal normların davranışı nasıl şekillendirdiğini yansıtan bir tüketicilik sembolü haline gelmiştir.
- **Normatif Sosyal Etki** (Cialdini, 2001): Noel Baba ile ilgili pazarlama ve ritüeller, tatil geleneklerine katılmak için toplumsal baskı yaratır, satın alma davranışını ve kültürel uygulamaları etkiler.
- Sosyal psikoloji çerçevesinde Noel Baba, hediye getiren efsanevi bir figürden çok cömertliği, ahlaki öğrenmeyi, kültürel uyumu ve paylaşılan neşeyi temsil eden bir figürdür. Hem bireysel hayal gücünü hem de kolektif kimliği teşvik ederek davranışları, duyguları ve toplumsal değerleri şekillendirmede kritik bir rol oynar ve evrensel kültürde güçlü ve kalıcı bir figür haline gelmiştir.

NOEL BABA BİR YALAN MI?

- Noel Baba'ya inanmanın çocuklara kesin bir zararı veya iyiliği olduğunu gösteren hiçbir deneysel kanıt yoktur. Teksas Üniversitesi'nde psikoloji profesörü olan ve çocukların Noel Baba'nın gerçek olmadığını öğrenmeleri hakkında nasıl hissettiklerini araştıran Candice Mills, çalışmadaki çocukların çoğu için gerçeği keşfetmenin yarattığı olumsuz duyguların genellikle kısa ömürlü olduğunu bulmuştur.
- "O günü dört gözle bekliyorlar. Kardeşleriyle kutlama yapabiliyorlar. Noel Baba'dan hediye almaktan hala keyif alıyorlar, gerçek olmadığını bilmelerine rağmen," diyor.
- Mills araştırmasında ebeveynlerle konuşurken, birçoğunun kendileri çocukken gerçeği öğrendiklerinde üzüldüklerini hatırlasalar bile, çocukları için bir Noel Baba buluşması planladıklarını bildirmiştir.

Dr. Candice Mills and The Santa Project

